

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL EN MOTIU DEL VUITÈ ANIVERSARI DEL REFERÈNDUM DE L'1 D'OCTUBRE

Palau del Parlament, 1 d'octubre de 2025

Bona tarda,

Comparec al costat de la vicepresidenta primera, Raquel Sans, la secretària primera, Glòria Freixa, i el secretari segon, Juli Fernández, en aquesta declaració conjunta amb què volem commemorar el referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de l'any 2017.

És una jornada que ja forma part del nostre imaginari col·lectiu, que ja és patrimoni del conjunt de la nació. I per moltes raons, però principalment, perquè és el símbol de la determinació d'un poble de decidir el seu futur de manera pacífica i democràtica.

Aquell dia la ciutadania va sortir al carrer per disposar el seu vot en una urna, una part molt important de la ciutadania, malgrat els intents per part de l'Estat espanyol d'impedir-ho: recordem-ho amb confiscació de paperetes, amb la cerca obstinada d'urnes i, sobretot i més greu, les detencions de ciutadans i membres del Govern els dies previs a l'1 d'Octubre.

El que havia de ser una jornada cívica es va convertir en violència policial.

L'ús de la força injustificada va sacsejar la consciència europea i internacional, i va posar en qüestió el compromís de l'estat espanyol amb els valors més elementals de la democràcia.

La repressió, tanmateix, no es va aturar aquí. Hem de recordar que aquella repressió es va traduir en empresonaments de líders polítics i socials, en inhabilitacions, en processaments, en la persecució d'un moviment polític —un moviment legítim i pacífic— i en l'exili.

Fins i tot, desenes de persones —entre càrrecs electes, polítics, activistes, advocats i periodistes— van ser víctimes d'un ciberespionatge escandalós, i es van obrir causes penals per delictes de terrorisme que —com era evident— no han tingut cap mena de recorregut.

Avui, algunes causes continuen obertes malgrat l'aprovació de la Llei d'Amnistia fa més d'un any per part del Congrés dels Diputats espanyol. Aquesta rebel·lió d'una part de la justícia espanyola a aplicar, amb caràcter general, la llei d'amnistia, fa que avui aquí a Catalunya —i, en concret, en aquest Parlament— no hi hagi normalitat democràtica.

El que hi ha —per contra— és una anomalia democràtica que continua tenallant la vida política d'aquest país.

Hi ha dos diputats electes d'aquest Parlament —el president Carles Puigdemont i el conseller Lluís Puig— que no han pogut tornar a Catalunya malgrat haver rebut la confiança de la ciutadania. I d'altres que no han tingut l'oportunitat de rebre-la perquè continuen inhabilitats per exercir la política des de les institucions.

No ens cansarem de denunciar aquesta injustícia flagrant amb el cost personal i familiar que implica, i que gairebé sempre s'oblida.

Molts dels conflictes polítics— o geopolítics— que hi ha hagut en la història de la humanitat han estat marcats per les guerres i la violència. Ho testimoniem avui —sense anar més lluny— al cor d'Europa i a la Mediterrània.

Però la història de la humanitat també ens ha ensenyat que la negociació i la resolució pacífica de les controvèrsies són possibles i sempre —sempre— són desitjables.

El 1 d'octubre va ser un clar exemple d'una expressió no violenta perquè el poble de Catalunya pogués exercir el seu dret d'autodeterminació en un procés democràtic i pacífic, que va topar —com dèiem abans— amb un desplegament insòlit de violència per part de l'Estat espanyol.

Per això, en motiu de la commemoració de l'1 d'octubre, volem reivindicar aquest dret inalienable dels pobles a l'autodeterminació, aquesta manera de fer de Catalunya —forjada en la democràcia i en una actitud rotundament pacífica— perquè és la nostra manera de ser col·lectivament.

No hi ha cap altre camí ni dreceres per a nosaltres. Però tampoc per a les institucions de l'estat.

Un estat que abandera causes de la llibertat més enllà de les seves fronteres també ha de ser capaç de defensar causes democràtiques en el seu interior.

Negar el dret a l'autodeterminació de manera sistemàtica —negar aquest dret a una nació amb mil anys d'història com la nostra— posa en evidència, i ho lamentem, la manca de coratge polític per afrontar un conflicte polític —que té arrels històriques profundes— amb les eines de la democràcia.

Les esperances que hi havia aquell U d'Octubre, la voluntat de ser d'una part del poble de Catalunya, continua avui existent.

L'1 d'Octubre va acreditar –i acredita- que l'esperança és més poderosa que la por, sempre.

Moltes gràcies.